

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 2

Fylke: Aust-Agder.

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Hornnes.

Emne: Transport av høy.

Bygdelag:

Oppskr. av: Olof Hallhorst, lærar

Gard:

(adresse): Hornnes

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Ja. Eg er født 1866.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke): Nei.

16

SVAR

1. Frå gammel tid var nesteparken av høyet. Seke frå heiane og sømme slota frå slottet ned i dalen. På heimegarden var det vanleg berre høy til hesten. Eftersom gardane har vorte meir oppdyrka, har det minke med slott på hoi og i utmarka. Men enno er det dei fleste beider og småbrukarar (husmann finst ikkje lenger) som hentar ein store eller mindre part av høyet frå hei og utmark. Medan denne slakten fór varte 6-8 viker, var den no sjelden meir enn 2 viker.

Støylar, der folk låg på heie med krøttar om sommeren, har ikkje vore i bruk i mange minne. Men det er grunn til å tru at nokre slike har vore i bruk i eldgammel tid.

2. Til slakten eller loda var høyet køyrt i "krømm". "Krømmet" var ein slede med auer utan skoring. Hring sleden var det gjerne ferske vitjer til nokre oppstående små stolpar, omkring 1 fot høge. På eit "krømm" rekna dei å kunne køyra 1 skitt (160 kg), som var kalla eit sommarlass. Dei som ikkje hadde hest var høyet. Ei "høybyrd" hadde vanleg 4-5 "hjemmer", og dei rekna at det gjekk 5 byrter i eit sommarlass eller 10 i slakten (eit vinterlass).

3. Høyet var køyrt heim på vinturføre frå heiane. I utmarka slakten i dalen høvde det at sommarføre var nytta.

4. På vinturføre var nytta slede med slakskoring. Utover bratte klevlar var nytta vrist, av vitje eller metall, vanleg berre på den eine meien.

2
01

Lasset vart festa med krog. Vaulg var det lagt stakar på siða av lasset til å halde høyet saman. På høyet var ei hegd. Når lasset var gjorda, vart krogedane smygge kring den vinstre enden av hegda og så ved ein vret rundt den høgre enden.

Sled vart også mykje heime på gardane. Men var gardane tolley slekte, vart også krogvogn mykje. Den hadde gjerne ei litenende innretning som sleden. Ein brukte berre ein hest for sleden eller vognen.

5. "Fallerblått" er utkjent. Høyet vart heiyt heime på vinterføre frå heiane.

6. Det var ringe ordning med brøyting. Men etter stort snøfall slo ofte fleire seg i lag og skiffast til å kroya føre så lenge vegen var same for kroyarane.

Dei mange spørsmåla som vertjem løy som er utkjent i bygda, har eg spurnye over.